

بهروز محمودی بختیاری، استاد زبان شناسی:

داریم به زبان ظلم می کنیم

«داریم به زبان ظلم می کنیم. زبان و خط ملک مشاع است و ملک پدری کسی نیست که هرکس هر طور دلش بخواهد با آن رفتار کند. بهروز محمودی بختیاری، استاد زبان شناسی که با خبرگزاری ایسنا گفت‌وگو کرده است، ضمن بیان مطلب بالا، اظهار کرده است: متأسفانه در کشوری

زندگی می کنیم که مصوبات فرهنگستانش در کار نشر و فضای مجازی وحتی فضای حقیقی، محترم‌شمرده نمی‌شود. فرهنگستان گفته‌است فلان کلمه را فلان جور بنویسید، اما هرکس هرچور که دلش می‌خواهد، می‌نویسد به‌ویژه برخی از نویسندگان که وجاhti هم دارند.

این زبان شناس گفته‌است: «در بین داستان نویسان کسانی هستند که دوستشان دارم، اما طرز نگارششان مرا عصبی می‌کند، محمد یعقوبی، نمایشنامه‌نویس خوب کشورمان به گونه‌ای می‌نویسد که زمانی که نمایشنامه‌اش را می‌خوانم، کلافه می‌شوم. او الگوی نگارش شخصی خود را دارد، این کار نه تنها کمکی به رشد زبان فارسی نمی‌کند، بلکه به آن آسیب می‌زند، زیرا بسیاری از جوانان از این الگو تقلید می‌کنند. یا مهدی یزدانی خرم که قلمش را دوست دارم، اما شیوه نگارشش مرا آزار می‌دهد. آن‌ها افراد محبوبی چه در میان قشر دانشگاهی و فرهیخته و چه در میان مردم هستند، ولی متأسفانه نگارششان الگو می‌شود و این دردآور است.»

در بخشی دیگر از سخنان محمودی بختیاری آمده است: «اگر بخواهیم الگوهای نگارشی را در متون خیلی ویژه، غلط بنویسیم به نسل های بعدی ظلم و آن ها را از برخی اطلاعات مربوط به دانش زبانی خودشان محروم کرده‌ایم.»

آغاز ثبت نام برای یارانه خرید نمایشگاه کتاب

ثبت نام یارانه اعتباری خرید کتاب ویژه بخش مجازی سی و چهارمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران برای سازمان ها و نهادها از روز گذشته چهارشنبه ششم اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ آغاز شده است. به گزارش ستاد خبری سی و چهارمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، متقاضیان می توانند برای ثبت نام به سامانه bon-org.tibf.ir مراجعه کنند. یارانه اعتباری خرید کتاب روی کد ملی اشخاص شارژ خواهد شد و این یارانه تنها در بخش مجازی نمایشگاه امسال امکان استفاده خواهد داشت. همچنین اولویت با سازمان ها و نهادهایی است که درخواست خود را زودتر ثبت کنند. سی و چهارمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران ۲۰ تا ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ در مصلاي امام خميني ^(۵) و هم زمان به صورت مجازی در ketab.ir برگزار خواهد شد.

انتشار نخستین کتاب دوزبانه عربی – فارسی

«گزیده اشعار شاعران ایرانی بعد از انقلاب اسلامی ایران، در صربستان به چاپ رسید. به گزارش ایبنا، انتشارات اوکرونیا با حمایت رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در صربستان و مرکز سامان دهی ترجمه و نشر سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، نخستین کتاب دوزبانه عربی- فارسی را با نام «گزیده اشعار شاعران ایرانی بعد از انقلاب اسلامی، در صربستان منتشر کرده است. در این گزارش آمده است: با شکل گیری انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۹۷۹ میلادی، شعر نقشی تأثیرگذار در رشد آگاهی اجتماعی داشت و در این کتاب تلاش شده است به جریان ها و سبک های ادبی مختلف شعر معاصر و نیز به ذائقه مخاطب صرب توجه شود. ناشر اثر در معرفی آن آورده است: «صدای روشن صبح" اولین گلچین شعر معاصر فارسی به زبان صربی است. این نسخه که با متن فارسی همراه است، با معرفی آثار حدود شصت شاعر، بینشی از جریان های معاصر شعر فارسی که با پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ آغاز شد و تا امروز ادامه دارد، به ما می دهد.»

زین قدرتیار

علیرضا حیدری |مدرس ویراستاری

- ناویراسته ✖**

در شرایطی که اخبار متناقضی از میزان خسارت این زلزله به گوش می‌رسد، باید بر اساس خط مشی تعیین شده به اطلاع‌رسانی بپردازیم.

- ویراسته ✔**

در وضعیتی که اخبار متناقضی از میزان خسارت این زلزله به گوش می‌رسد، باید بر اساس خط مشی تعیین شده اطلاع‌رسانی کنیم.

نکته

وقتی می‌شود فعل مرکب ساده (اطلاع‌رسانی کنیم» را بنویسیم، چرانبنویسیم» به اطلاع‌رسانی بپردازیم)؟

«شرایط هم کرده برادری است که در زین قند پارسی بعدی بیشتر توضیح خواهیم داد.

#زین_قند_پارسی

یوسفعلی میرشکاک:

در شاهنامه سلطنت موروثی نیست

«در شاهنامه، سلطنت موروثی نیست و شاه بر پایه توانایی‌ها و ویژگی‌های شخصیتی و شایسته‌سالاری برگزیده می‌شود. «یوسفعلی میرشکاک در نشست‌هفتگی درس گفتارهای شاهنامه از رویکرد شایسته سالارانه انتخاب شاه در داستان‌های

شاهنامه فردوسی گفت. این شاعر و پژوهشگر ادبی در نشست این هفته درس گفتارها ضمن سخن راندن درباره داستان منوچهر و نوذر در شاهنامه، توضیحات و تفسیرهایی در این باره ارائه کرد. او در بخشی از این برنامه گفت: نوذر، پسر منوچهر، یکی از شاهان پیشدادی در شاهنامه است. به علت بی‌تدبیری او ایران دچار

نگاهی به جایگاه و ویژگی‌های کار خالق «سووشون» به مناسبت سالروز تولدش

سیمین دانشور، راوی واقع‌گرای تجربه زن بودن

خادم

«دختر سیاه سوخته باهوشی بودم؛» این توصیف آغشته به طنز را سیمین دانشور از خودش به دست می‌دهد، در برابر سؤال ناصر حریری که از او پرسیده: «چه شد که متوجه شدید به نویسندگی علاقه‌مند هستید؟» دانشور می‌گوید احتمالاً کتابخانه مفصل پدرش که بعدها برای خرج عروسی او با جلال فروختندش در ایجاد این علاقه مؤثر بوده است و بعد با فروتنی آن جمله را می‌گوید که در آن دو صفت سیاه‌سوختگی و هوشمندی را برای خودش برمی‌شمرد. شاهدهی که برای باهوشی‌اش می‌آورد این است که درس‌ها را سر کلاس یاد می‌گرفته و وقتش را در خانه با خواندن کتاب‌های کتابخانه مفصل پدرش پر می‌کرده است؛ «وقت آزاد، کتابخانه مجهز پدر و عشق دیوانه‌وارم به خواندن شاید محرک در نویسندگی بوده است.» او در یکی از خانواده‌های اشرافی شیراز به دنیا آمد و پدرش، دکتر محمدعلی دانشور معروف به احیاء السلطنه، پزشک سرشناسی بود. اینجاباز تاس‌های تقدیر برایش خوش نشست‌ه چون مدیران دو کتاب‌فروشی معروف شیراز آن زمان، یعنی معرفت و احمدی، از بیماران پدرش بوده‌اند و در زمانه‌ای که بیماران برای اطبا کشک و شیر بز و دست‌ساخته‌های خودشان را پیشکش می‌کردند، این دو بیمار خاص هر کتاب تازه‌ای را که چاپ و منتشر می‌شده به محض رسیدن به شیراز برای احیاء السلطنه تحفه می‌برده‌و کتابخانه را مجهزتر می‌کرده‌اند و سیمین به سور می‌نشسته و با وقت آزاد و عشقی دیوانه‌وار می‌خوانده و می‌خوانده، مثلاً کتاب «ورتر، گوته یا ترجمه نصرا... فلسفی را یک شب امتحان کلاس نهم متوسطه تا ساعت دو بعد از نیمه‌شب خوانده است. سیمین بعد از دریافت مدرک دیپلم به تهران می‌رود و در رشته زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه ادامه تحصیل می‌دهد. سال ۱۳۲۸ (در بیست‌وهشت‌سالگی) دکتری می‌گیرد. نخستین کتابش، مجموعه‌داستانی به نام «آتش خاموش، گردآوری داستان‌های پراکنده‌ای است که در روزنامه «کیهان»، و مجلات «بانو» و «امید»، منتشر کرده بود، البته خودش اعتراف می‌کند که می‌دانسته کارهای ضعیفی هستند، چون همان زمان کارهای هدایت و چوبک و جلال را می‌خوانده، اما ترکیب «امید و غرور و پررویی» و البته توصیه مرتضی کیوان که به خانه‌شان رفت‌وآمد داشته است باعث شده بود تا مجموعه را چاپ کند. از این مجموعه هم به عنوان اینکه زنی برای اولین بار داستان کوتاه نوشته، تعریف و تمجید شد و هم حسین منتظم نقد کوبنده‌ای بر آن نوشت. بااین حال، از آنجا که آدم امیدواری بوده، پس ننشسته و پیش رفته تا شده یکی از داستان‌نویسان نامی ایران و نخستین زنی که به صورت جدی داستان نوشته است. برخی از آثار او مانند «سووشون» و «جزیره سرگردانی» و «شهری چون بهشت، از مهم‌ترین آثار ادبیات داستانی معاصر ایران است. در این گزارش برای نگاهی دوباره به جهان داستانی سیمین و تأثیر و جایگاه او در ادبیات داستانی معاصر ایران با زینب صابر، شاعر و پژوهشگر و دکتر در فلسفه هنر و دانشیار دانشگاه هنر اصفهان و ثریا صدقی، نویسنده و مدرس داستان‌نویسی، گفت‌وگو کرده‌ایم.

* برای نوشتن مقدمه‌ا ز گفت‌وگوی ناصر حریری با سیمین دانشور که در کتاب، «هنر و ادبیات امروز، آمده، استفاده‌شده است.

خلق روایت زنانه در بستر تحولات جامعه

زینب صابر در ابتدا می‌گوید: می‌توان دو جریان را در داستان‌نویسی معاصر ایران تفکیک کرد؛ یکی جریانی که بیشتر به قصه‌گویی و روایتگری و پیرنگ اهمیت می‌دهد و به نوعی شاید شروع آن از داستان‌های جمال زاده باشد و نمونه‌های درخشانش را هم در آثار احمد محمود و همین‌طور سیمین دانشور می‌بینیم. جریان دیگر جریانی است که به نوعی از اینکه به سمت رئالیسم صرف برود یا دارد به فرم‌وزبان اولویت می‌دهد و به سبک‌های فرمالیستی و سوررئالیستی و جریان سیال ذهن گرایش دارد. این جریان دوم گاهی در حول‌وحوش فضاهای کافکایی یا آثاری مثل «بوف کور» هدایت یا «شازده احتجاب» گلشیری، آثار صادقی، یا داستان‌هایی از قبیل «حفره» قاضی‌ربیعاوی و امثالهم نفس می‌کشد. شاید بتوان گفت این جریان در طیف روشنفکرانه مخاطبان و تولیدگران متون ادبی طرف‌دار بیشتری دارد، البته در بدنه این جریان گاهی توجه وسواس گونه به فرم و زبان حالت صنعتی پیدا می‌کند و گاه مانند بزگی بر داستان می‌ماسد و نمی‌تواند در یک تجربه عمیق داستانی به روایت درآید. یک نمونه‌اش هم همین علاقه داستان‌نویسان نسل‌های جدیدتر به شکلی از رئالیسم جادویی است که به پاشیدن مثنی جن‌وپری‌روح‌در داستان‌هایشان منجر می‌شود. به‌نظر می‌آید این کار را انجام می‌دهند که بگویند ما رئالیست صرف نیستیم. این شاعر و پژوهشگر، آثار سیمین دانشور را در دسته اول جای می‌دهد و می‌افزاید: او بیشتر به سلامت‌پی‌رنگ و روایتگری و قصه‌پردازی توجه دارد و از نمونه‌های موفق این جریان محسوب می‌شود و آثارش

پی‌رنگ‌رئالیستی دارد و در آن موتیف‌های روان‌شناختی و مسائل جامعه‌شناختی و تحولات فرهنگی ایران را به خوبی مورد تأمل قرار می‌دهد. شاید اگر بخواهیم به ویژگی مهم کارهای دانشور و تفاوتش با نویسنده‌های دیگر اشاره کنیم بتوانیم به روایت واقع‌گرایانه‌ای که از تجربه زن بودن بازنمایی و تصویر و آن را کنکاش و ابعاد آن به چالش کشیده است، اشاره کنیم. از این‌رو آثار او در ادبیات فارسی معاصر پیش از او یگانه و بی‌بدیل است. صابر درباره ویژگی‌های کار سیمین دانشور می‌گوید: او تلاش می‌کند ذهنیت زنانه را در زبان خلق کند و به نمایش بگذارد. دانشور اهتمام دارد روایت زنانه را در بستر تحولات سیاسی-اجتماعی ایران خلق کند و لحن زنانه را در زبان به‌وجودآورد. عمده داستان‌های مهمش درباره تلاش زنی است که بر آن است تا فردیتی برای خودش خلق کند و این زن گاهی هم در نیل به این هدف چندان موفق نیست. مثلاًدر «سووشون» زری در سایه مرد همراهش قرار دارد یا هستی با اینکه دختری روشنفکر و کتابخوان و دانشگاه رفته است و می‌خواهد از الگوی زن سنتی که در مادرش و زنان نسل قبل هست فاصله بگیرد، به‌رغم تلاشش به نوعی در سایه مرد همراهش است که شاید باید این وضعیت

شخصیتی و شایسته‌سالاری انتخاب می‌شود. این پژوهشگر افزود: دو ویژگی بخشش و دادگری از ویژگی‌های مهم انتخاب و آیین شهریاری و پهلوانی است که بارها در شاهنامه به آن توجه شده است. سلسله ۱۹ سه‌شنبه‌های هرفته با ارائه و سخنرانی یوسفعلی میرشکاک، شاعر و پژوهشگر ادبی، در سالن سلمان هراتی حوزه هنری تهران برگزار می‌شود.

وضعیت بحرانی شد. پشنگ، پادشاه توران، پس از اطلاع از مرگ منوچهر، پسر خود افراسیاب را به کین‌خواهی تور به‌جنگ ایران‌بان فرستاد. در جنگی که در پای حصار دهستان درگرفت، نوذر گرفتار افراسیاب و کشته شد. نوذر دو پسر به نام‌های طوس و گستهیم داشت که به تشخیص بزرگان ایران هیچ یک لایق پادشاهی نبودند. میرشکاک تأکید کرد: در شاهنامه شاهد این هستیم که سلطنت موروثی نیست و شاه بر اساس توانایی‌ها و ویژگی‌های

تحصیلات آکادمیک نداشته‌یا به اصطلاح خودخوانده بوده‌اند. این کلیشه هم در زندگی سیمین کنار می‌رود و او زنی است که دکتری ادبیات فارسی دارد و دانشگاه درس می‌دهد و در عین حال نسبت به نیض تپنده تحولات اجتماعی ایران به شدت حساس است و یک نویسنده حرفه‌ای هم هست. او آن کلیشه را با زندگی خودش از بین می‌برد.

صابر در پایان از تقابل سیمین دانشور و فروغ فرخزاد می‌گوید: شاید بتوانیم برابرنهاد سیمین دانشور در ادبیات داستانی را فروغ فرخزاد در شعر و هر دو را آغازگر جریان ادبیات داستانی و شعر مدرن ایران در روایت زنانه‌اش بدانیم. نحوه زیست و آثار این دو هنرمند با هم تفاوت‌های اساسی دارد. هر دو آن‌ها سعی می‌کنند سوه زنانه را در آثارشان خلق کنند. ذهنیتی که قبلاً خاموش بوده‌را به صدا درمی‌آورند. شاید بشود گفت این دو هنرمند به نوعی آرکتیپ(کهن‌الگو) در ادبیات داستانی زنان و شعر زنان بدل می‌شوند. می‌توان گفت فضای زنانه شعر بعد از فروغ خیلی تحت تأثیر زبان فروغ است و همان شکل اعتراض و جسارت بین شعرهای زنان و همچنین سبک زندگی زنان دیده می‌شود، در مقابل در ادبیات داستانی زنان، فضا نسبت به فضای شعری زنان مقداری محافظه‌کارانه‌تر است. مثلاً در زری «سووشون» را در آثار فریبا وفی و زویا پیرزاد و نویسدگانی از این دست می‌بینیم که گاهی این سوه‌های زنانه در فضایی کاملاً خنثی تصویر می‌شوند و اغلب زنان، شخصیت‌های تسلیم‌شده و پذیرنده شرایط و واداده به شرایط هستند، البته حتما روایت‌های زنانه دیگری هم در جریان داستان‌نویسی زنان هست، ولی شاید یکی از صداهای غالب همین صدایی باشد که عرض کردم.

را به نوعی استعاره‌ای از وضعیت خود سیمین دانشور در کنار جلال آل احمد دانست که سیمین با وجود استعداد و خلاقیت و دانش و تحصیلاتش در برهه‌ای از زمان در سایه جلال قرار می‌گرفت. اگرچه با گذر زمان درخشش سیمین نمایان شد و به نوعی در سایه بودن کنارت رفت و مشخص شد آثار سیمین در سطوحی می‌تواند بالاتر از آثار جلال هم قرار بگیرد و اساساً جهان مستقلی برای خودش دارد. شخصیت سیمین دانشور و سبک زندگی او در تحولات تجددخواهانه ایران نیز می‌تواند به عنوان یک الگو در نظر گرفته شود.

از یک وجه، سیمین دانشور و آل احمد زوجی نویسنده و روشنفکر بودند و شبیه این زوج را پیش از آن نداشتیم و این به نوعی شروع شکل جدیدی از رابطه زن و مرد است. یعنی تأپیش از این، یک رابطه سنتی رابطه مردان اهل کتاب و فرهنگ با زنانی بود که به فضای اندرونی خانه تعلق داشتند و نه فضای کتاب‌ها. یک نوع رابطه هم رابطه مرد با معشوق بی‌صدا بود. مثل رابطه شاملو و آیدا. اما ارتباط سیمین و جلال ارتباطی بین دو ذهن خلاق و فرهیخته است. اگرچه وجوه تلخ سیمین و جلال ارتباطی بین دو ذهن آن‌رادر «سنگی بر گوری» جلال آل احمد می‌توان به شکلی زنده مشاهده کرد. این استاد دانشگاه خاطرنشان می‌کند: یک وجه دیگر از نو بودن سبک زندگی سیمین دانشور که حتی در بین مردان هم سابقه‌نداشت، این بوده که اغلب فضای آکادمی از فضای داستانی و روشنفکری فاصله داشته است و عمدتاً نویسنده‌ها

سیمین با وجود استعداد و خلاقیت و دانش و تحصیلاتش در برهه‌ای از زمان در سایه جلال قرار می‌گرفت. اگرچه با گذر زمان درخشش سیمین نمایان شد و به نوعی در سایه بودن کنارت رفت و مشخص شد آثار سیمین در سطوحی می‌تواند بالاتر از آثار جلال هم قرار بگیرد

سیمین دانشور که حتی در بین مردان هم سابقه‌نداشت، این بوده که اغلب فضای آکادمی از فضای داستانی و روشنفکری فاصله داشته است و عمدتاً نویسنده‌ها

اجتماع که به حضور او نیاز است حاضر می‌شود و پایش به مسائل سیاسی هم کشیده می‌شود، در واقع

تاریخ ادبیات داستانی ایران بدون سیمین تاریخی بدون زنان است. تمام نویسندگان زن زیر سایه سیمین هستند. کدام نویسنده زن را داریم که آن طور که او درخشید، درخشیده باشد؟

سیمین دانشور که حتی در بین مردان هم سابقه‌نداشت، این بوده که اغلب فضای آکادمی از فضای داستانی و روشنفکری فاصله داشته است و عمدتاً نویسنده‌ها

جهانی دوم و اشغال ایران به دست متفقین می‌پردازد.

سیمین همچنین از اسطوره‌ها استفاده می‌کند و از داستان حضرت یوسف ^(ع) وام می‌گیرد. مسئله خیلی جالب درباره یوسف رمان این است که نمادی از جلال هم هست. سیمین ویژگی‌های او را در قامت یوسف قرار داده است. اما سیمین بیشتر به شخصیت‌های زن کتاب تکیه می‌کند شاید به خاطر اینکه مسائل زنان را بیشتر می‌شناسد. در «سووشون» شخصیت اصلی زن است. این مدرس داستان‌نویسی ادامه می‌دهد: تاریخ ادبیات داستانی ایران بدون سیمین تاریخی بدون زنان است. تمام نویسندگان زن زیر سایه سیمین هستند. کدام نویسنده زن را داریم که آن‌طور که او درخشید، درخشیده باشد؟ او به زن ایرانی هویت بخشی کرد. ما زری را نه فقط به عنوان زنی سنتی، بلکه به عنوان زنی می‌بینیم که فعالیت‌های اجتماعی دارد و در صحنه‌های مختلف